

Список використаних джерел

1. Конституція України, прийнята від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бойко М.Г., Гопкало Л.М. Організація готельного господарства: Підручник. - К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 448 с.
3. Борисова О. В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні / О. В. Борисова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2012. – Вип. 1(2). – С. 331–339.
4. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ – К.: НІСД, 2015.
5. Рохлев Х.Й. Основи готельного менеджменту: навч. посіб. – К.: Кондор, 2005.
6. Скібіцький О.М. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб. / О. М. Скібіцький, В. В. Матвеев, Л. І. Скібіцька. — К. : Кондор, 2011.

Перезовова І.В.

д.е.н., проф., зав.каф. маркетингу і контролінгу

Лісова О. В.

аспірантка кафедри маркетингу і контролінгу

Івано-Франківський національно технічний університет нафти і газу

м. Івано-Франківськ, Україна

ЕКОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТІЙКОГО РОСТУ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Антропогенне і техногенне навантаження на навколишнє природне середовище в Україні у кілька разів перевищує відповідні показники у розвинутих країнах світу: екологічно чистою в Україні вважається лише 6 % її території. За даними Міністерства екології та природних ресурсів України, середньорічні втрати ВВП внаслідок погіршення стану навколишнього природного середовища становлять 10-15%. Водночас, за оцінками Міжнародного інституту менеджменту навколишнього середовища (Швейцарія), рівень екологічних збитків в Україні сягає не менш як 15-20% ВВП і є одним з найвищих у світі. Слід зазначити, що екологічна криза в Україні постає аж ніяк не випадковим явищем, ізольованим від стану

загального економічного розвитку, а навпаки – як закономірність і сутнісний атрибут глибокої системної кризи [1].

З погляду екології, сталий розвиток має забезпечити цілісність біологічних і фізичних природних систем, їх життєздатність, від чого залежить глобальна стабільність усієї біосфери [2]. Значна увага в даному напрямі приділяється енергетичному сектору, що є важливим елементом для забезпечення ефективності, стабільності національної безпеки та економіки України. Специфічну групу представляють підприємства паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), які характеризуються мережевою технологією безперервного виробництва, - газова, нафтова, електроенергетична і теплоенергетична галузь промисловості. Підприємства цих галузей мають багато в чому подібне обладнання, технологію багатьох процесів виробництва, транспортування і розподілу продукції, організації та процесів управління. Об'єкти цих підприємств в основному розташовані в одному територіальному районі країни (частіше всього області) і мають велике соціальне значення в його життєдіяльності та розвитку. Особливо важливо те, що обладнання розташоване в межах однієї території підприємств різних енергетичних галузей жорстко взаємопов'язано технологічно (трубо- або електропроводами) і режимно між собою, і з обладнанням споживачів (підприємства, організації та населення). Окрім того, підприємства однієї з цих галузей (наприклад, газової промисловості) виступають одночасно постачальниками і споживачами для підприємств іншої галузі (наприклад, електроенергетики). Складність технологічних і бізнес-процесів процесів зумовлює потребу реформаційного підходу щодо реалізації стратегії стійкого росту: не лише зменшення субсидій та зростання енергоефективності галузі є його ознаками, але й підвищення значущості та долі у витратах підприємств на проведення природоохоронних заходів.

«Функціонування ПЕК на основі стратегії виживання та оперативного реагування на кризові ситуації має відійти у минуле. Стратегічним завданням

на найближчу перспективу стає перетворення паливно-енергетичного комплексу країни з проблемного сектору, що потребує постійної державної підтримки, на сучасний, ефективний, конкурентоспроможний сектор національної економіки, здатний до сталого розвитку на довгострокову перспективу в умовах регіональної інтеграції та конкуренції на європейському та світовому енергетичних ринках» [3].

Організаційні та економічні заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств енергетичного комплексу України наведені в Законі України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» [4], дія якого спрямована на сприяння поліпшення фінансового становища підприємств паливно-енергетичного комплексу, запобіганню їх банкрутству та підвищенню рівня інвестиційної привабливості шляхом урегулювання процедурних питань та впровадження механізмів погашення заборгованості. Окрім того, відповідно до Стратегії державної екологічної політики України на період до 2020 року [5] першопричинами екологічних проблем України виступають:

- частково успадкована з часів СРСР структура економіки з переважаючою часткою ресурсо- та енергоємних галузей, негативний вплив якої був посилений переходом на ринкові умови функціонування та дороговартісність новітніх екологічно чистих технологій;

- зношеність основних засобів промислової і транспортної інфраструктури;

- існуюча система державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, регулювання використання природних ресурсів, відсутність чіткого розмежування природоохоронних та господарських функцій;

- недостатня сформованість інститутів громадянського суспільства щодо питань природокористування;

- недостатнє розуміння в суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого розвитку;

- недотримання природоохоронного законодавства.

Натомість індикатори екологічного виміру компонентів якості життя для оцінки результативності Програми збереження навколишнього природного середовища, яка передбачена дорожньою картою Стратегії [4], не визначені. Єдиного підходу до комплексної оцінки стану навколишнього середовища під впливом збільшення антропогенного навантаження на екосистеми в Україні не існує [6].

Зауважимо, що у своїй діяльності природоохоронні та економічні служби підприємств енергетичного сектору економіки не завжди надають належного значення економічному дослідженню витрат на проведення природоохоронних заходів. Водночас, таке дослідження може бути запорукою побудови ефективної системи екологічно орієнтованого управління підприємством. Однак, аналіз практики розробки та обґрунтування здійснення природоохоронних заходів окремими підприємствами нафтогазового комплексу України свідчить про високий рівень недоцільності їх реалізації після проведення оцінок на різних етапах їх розробки та впровадження з врахуванням загальної суми витрат на їх проведення. Частіше всього поясненням може слугувати нечітка (поверхнева) оцінка вихідних даних при техніко-економічному обґрунтуванні таких заходів, управлінська негнучкість підприємств на різних етапах роботи, пов'язаної з ними, та зловживання, економічні порушення, пов'язані з завищенням витрат на організацію та реалізацію таких заходів [7, с. 223-224].

Список використаної літератури

1. Черета І. С. Екологічна криза в Україні та шляхи її подолання/ І.С. Черета. – Економіка. - № 27. - 2015. –с.152-159.
2. Україна у глобальних вимірах сталого розвитку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/620-7#sthash.NuH5nAlk.dpuf>
3. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/poslanya_new-cc2e3.pdf – Назва з екрану.

4. Стратегія національної безпеки України «Україна у світі, що змінюється», затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015 – [чинна] – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n14> – Назва з екрану.

5. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року. Верховна Рада України; Закон, Стратегія від 21.12.2010 № 2818-VI – [чинна] – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2818-17> – Назва з екрану.

6. Індикатори стану екологічної безпеки держави. Аналітична записка Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/993/>.

7. Перевозова І.В. Теоретико-методологічні основи економічної експертизи як форми фінансового контролю: монографія / І. В. Перевозова. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2013. – 304 с.

Солоха Д.В., д-р екон. наук, професор
Київський національний університет культури і мистецтв
м. Київ, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА РИНКУ ЄВРОСОЮЗУ

Вихідною умовою процесу формування підприємством конкурентних переваг в умовах нестабільності є зміни зовнішнього середовища і неможливість своєчасної і адекватної адаптації підприємства до цих змін.

Отже, основною метою підприємства стає зміна поточного (кризового) стану, відновлення своїх функцій і, зрештою, формування конкурентних переваг на основі нових можливостей, які виникають в період нестабільності.

Формування і підтримка конкурентних переваг в умовах нестабільності є наслідком найбільш ефективного антикризового управління у функціональних сферах підприємства. Тобто процеси формування і досягнення конкурентних переваг взаємообумовлені процесами ефективного функціонування промислових підприємств в період нестабільності.

Правильність вибору підприємством в умовах нестабільності подальшої стратегії діяльності залежить від точності і комплексності діагностики стану